

Lukuseula Oy:n tietosuojaseloste

1. Lukuseula

- Lukuseula on Lukuseula Oy:n ylläpitämä ja kehittämä suomalainen ohjelmistoratkaisu
- Lukuseulalla arvioidaan digitaalisesti lukemista, kirjoittamista, matemaattisia taitoja ja kielitaitoa
- Lukuseulaa on kehitetty vuodesta 2016 lähtien ja kehitystyötä on ohjannut alusta saakka teoriasidonnaisuus, tutkimusperustaisuus, ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet
- Lukuseulan avulla oppimisvaikeudet tunnistetaan aiempaa tehokkaammin ja tukitoimia voidaan kohdistaa yhdenvertaisemmin, tarkoituksenmukaisemmin ja eettisemmin
- Arviointiväline soveltuu peruskoulutuksen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvoisuuden toteutumisen seurantatyökaluksi: koulutuksen järjestäjät voivat hyödyntää sitä arvioidessaan antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta

2. Tietosuojaselosteessa käytettävien termien selitykset

• **Lukuseula-palvelu**

Lukuseula Oy:n kehittämä ja ylläpitämä ohjelmistoratkaisu.

• **Lukuseula Oy**

Palveluntuottaja, suomalainen Osakeyhtiö, Y-tunnus on 3137632-6.

• **Asiakas**

Lukuseula-palvelua hyödyntävä taho (esim. kunta tai oppilaitos, jossa käytetään Lukuseulaa).

• **Asiakaskäyttäjä**

Asiakkaan palveluksessa toimivat Luonnolliset Henkilöt, jotka käyttävät Lukuseula-palvelua (esim. kunnan opetustoimen asiantuntijat ja rekisteröidyt opettajat).

• **Arvioitava tai Loppukäyttäjä**

Loppukäyttäjät eli arvioitavat, joiden oppimistaitoja Asiakas ja Asiakaskäyttäjä arvioivat hyödyntäen Lukuseula-palvelua (esim. tietyn koulun oppilaat).

• **Henkilötieto, Henkilötietojen Käsittely, Rekisterinpitäjä ja Rekisteröity.**

Määritely samalla tavalla kuin Euroopan Parlamentin ja Euroopan Neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679, 27. huhtikuuta 2016, liittyen luonnollisten henkilöiden henkilötietojen suojelemiseen ja vapaaseen liikkuvuuteen (EU:n Tietosuojaa asetus tai GDPR)

• **Pseudonymisoitu Henkilötieto ja lisätiedot.**

Pseudonymisoituja henkilötietoja ei voida yhdistää tiettyyn henkilöön ilman lisätietoja. Tällaiset lisätiedot täytyy säilyttää huolellisesti erillään henkilötiedoista. Esimerkki Pseudonymisoidusta henkilötiedosta on ohjelmistojärjestelmän synnyttämä satunnainen tunniste, joka voidaan yhdistää tiettyyn samaan Arvioitavaan, esimerkiksi e89b-426614174000. Tällainen tunniste on mahdollista yhdistää tietyn Arvioitavan suoriin henkilötietoihin (esim. nimi tai sähköposti) Pseudonymisoidusta Henkilötiedosta erillään säilytettävällä lisätiedolla, joka yhdistää kyseisen tunnisteeseen suoriin henkilötietoihin.

• **Korttinumero**

Pseudonymisoitu Henkilötieto.

• **Uniikki tunnusnumero**

Lukuseulan-palvelun automaattisesti generoima Uniikki tunnusnumero, jota esim. Arvioitavat/ Loppukäyttäjät käyttävät palveluun kirjautumisessa ja testin tekemisessä ja Asiakaskäyttäjät esim. luokkien luomiseen koulun sisällä, Arvioitavien tulosten tarkasteluun.

3. Arvioitavien Henkilötietojen Käsittelyn luonne ja tarkoitus

Lukuseula Oy tallentaa ja käsittelee Arvioitavien Henkilötietoja vain siinä määrin kun se on Lukuseula-palvelun toiminnan kannalta välttämätöntä. Asiakas toimii Lukuseula-palvelun käsittelemien Henkilötietojen osalta Rekisterinpitäjänä ja Lukuseula Oy Henkilötietojen Käsittelijänä. Lukuseula Oy käsittelee Arvioitavien osalta ainoastaan Pseudonymisoituja Henkilötietoja ja Tutkimustietoja (ks. tarkemmin tutkimustietojen määritelmä kohdasta 5). Lukuseula Oy pyrkii aktiivisesti varmistamaan, ettei mitään sellaisia lisätietoja, joiden avulla Arvioitava voitaisiin tunnistaa, käsitellä Lukuseula-palvelussa.

Arvioitavien Pseudonymisoituja Henkilötietoja (Korttinumero) käsitellään esimerkiksi silloin, kun tulokset tallennetaan kunnan käyttämään omaan *järjestelmään*. Joissain tapauksissa Pseudonymisoitua henkilötietoa saatetaan käyttää myös tarvittavien oppilaskohtaisten anonyymien Tutkimustietojen (Kunnan kanssa sovittujen) siirtämiseen Lukuseula Oy:lle kunnan omasta järjestelmästä (esim. laajemmat tutkimustiedot, joita tarvitaan Asiakkaan tilaamia raportteja varten ja mahdollisesti aineistosta tehtävää tutkimuslaitoksessa toteutettavaa tutkimusta varten). Mikäli Asiakas käyttää palvelua ohjeiden mukaan, Lukuseula Oy ei voi tunnistaa yksittäisiä oppilaita Pseudonymisoidun Henkilötiedon (Korttinumero) perusteella.

Lukuseulaan on mahdollista kirjautua vaihtoehtoisesti Mpass-tunnisteella (MPASSid). MPASSid on Opetushallituksen tarjoama tunnistuksen välityspalvelu. Jos Mpass-kirjautumista käytetään, siitä sovitaan erikseen Asiakkaan kanssa. Lisätietoja MPASSid:stä löytyy sivustolta:

<https://help.inschool.fi/LU/fi/Tilastot-tiedonsiirrot-ja-jarjestelmayhteydet/Muut-jarjestelmat-ja-palvelut/MPASS/MPASS.htm>

4. Asiakaskäyttäjien Henkilötietojen Käsittelyn luonne ja tarkoitus

Asiakas toimii Lukuseula-palvelun käsittelemien Asiakaskäyttäjien (esim. opettajat tai rehtorit) Henkilötietojen osalta Rekisterinpitäjänä ja Lukuseula Oy Henkilötietojen Käsittelijänä. Lukuseula Oy käsittelee vain niitä Henkilötietoja, jotka ovat välttämättömiä Lukuseula-palvelun tietoturvalliseen kirjautumiseen ja käyttöön liittyen. Tällaisiin välttämättömiin Henkilötietoihin lukeutuvat esimerkiksi Asiakaskäyttäjän (esim. opettajat tai rehtorit) sähköpostiosoite. Sähköpostiosoitetta käytetään käyttötuen tarjoamiseksi sekä tärkeiden palvelun käyttöä ja turvallisuutta koskevien tiedotteiden välittämiseksi. Asiakaskäyttäjät voivat pyytää Lukuseula Oy:tä poistamaan sähköpostinsa Lukuseula Oy:n tietokannasta lähettämällä sähköpostia Lukuseula Oy:lle (ks. Kohta 14, Yhteystiedot).

5. Lukuseula-palvelun käsittelemät ja tallentamat tiedot Arvioitavista

Lukuseula-palvelu yhdistää automaattisesti Uniikkiin tunnusnumeroon ja/tai Korttinumeroon Arvioitavaan liittyviä yleisiä, anonyymejä tietoja (Tutkimustiedot), joita Lukuseula Oy käyttää Asiakkaalle tuotettavissa raporteissa, palvelun kehittämisessä ja tutkimustarkoituksessa. Tällaisia Tutkimustietoja ovat:

1. Arvioitavan itse Lukuseulan taustalomakkeeseen kirjaamat tiedot:

- Sukupuoli
- Ikä
- Arvioitavan Likert-asteikollinen arvio siitä, onko hän omasta mielestään hyvä lukemaan, kirjoittamaan tai hyvä matematiikassa (1.–3. lk.)
- Kotikielen, matematiikan ja englannin kielen viimeisimmät arvosanat (4.–9. lk.)
- Puhuuko arvioitava kotikielensä tai kavereiden kanssa arvioinnissa käytettyä kieltä

2. Arvioitavan saamat tulokset Lukuseula-palvelulla toteutetuista testeistä

3. Asiakaskäyttäjän antamat lisätiedot Arvioitavasta, esimerkiksi:

- Saako Arvioitava suomi toisena kielenä -opetusta

- Saako Arvioitava tukiopetusta tai tehostettua opetusta mitattavassa osataidossa
- Saako Arvioitava opetusta yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti

4. Asiakkaan kunnan nimi sekä Asiakaskäyttäjän koulun nimi ja Arvioitavien luokan tunnus.

Kerättyä aineistoa käsitellään EU:n Tietosuoja-Asetusten (2016/679) ja muussa Asiakkaan toimintaan mahdollisesti soveltuvassa tietosuojalainsäädännössä asetettujen vaatimusten mukaisesti. Aineistosta tehtyä tieteellistä tutkimusta ohjaavat Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK, 2019) suositukset.

Lukuseula-palvelu mahdollistaa Asiakaskäyttäjille myös Arvioitavien oppimistaitojen muutoksen seurannan toistuvilla testeillä. Seuranta tapahtuu hyödyntäen Lukuseula-palvelun tunnusgeneraattoria, jolla Asiakaskäyttäjät luo Uniikkeja tunnusnumeroita Arvioitaville.

Esimerkki: Asiakaskäyttäjä luo palvelussa luokan ja luokalle 20 Uniikkia tunnusnumeroa Arvioitaville (esim. luokan oppilaat). Näillä Uniikeilla tunnusnumeroilla Arvioitavat pääsevät kirjautumaan Lukuseula-palveluun tekemään lukemista, kirjoittamista, matemaattisia taitoja ja kielitaitoa arvioivia tehtäviä. Kun Arvioitavat ovat tehneet testin, Uniikin tunnusnumerolla tehdyt testitulokset tallentuvat palveluun. Mikäli Asiakaskäyttäjä haluaa seurata Arvioitavien taitojen muutosta, hänen tulee arkistoida tulokset ja tunnukset palvelussa ja luoda arkistoiduille tunnuksille uusi testi. Kun uusi testi on luotu, samat oppilaat voivat tehdä samoilla tunnuksilla uuden testin ja Asiakaskäyttäjät (esim. laaja-alaiset erityisopettajat) voivat seurata Arvioitavan taitojen muutosta.

Niiden Asiakkaiden osalta, jotka ovat tilanneet Lukuseula-arvioinneista erityisiä raportteja (esim. koulu- tai kuntaraportti), Arvioitavat tunnistetaan joissain tapauksissa Uniikin tunnusnumeron lisäksi Korttinumerosta. Korttinumeron keräämisestä sovitaan erillisellä sopimuksella Asiakkaan kanssa, ja korttinumerot kirjaa palveluun Asiakaskäyttäjä. Korttinumero on Pseudonymisoitu Henkilötieto, jota ei voida suoraan yhdistää Arvioitavaan. Mikäli Korttinumeroa käytetään esimerkiksi tietyn Arvioitavan testitulosten tallentamiseen Asiakkaan käytössä olevaan **järjestelmään**, Asiakkaan tulee itsenäisesti tallentaa arviointidata Korttinumeron perusteella omaan järjestelmäänsä, yhdistämällä korttinumeron tiettyyn Arvioitavan suoriin Henkilötietoihin (esim. Nimi). Lukuseula Oy ei käsittele tällaisia suoria Henkilötietoja, eikä sellaisia tallenneta Lukuseula-palveluun. Asiakas toimii Rekisterinpitäjänä suhteessa Loppukäyttäjiin/Arvioitaviin, joten Asiakkaan vastuulla on varmistaa, että Arvioitavien henkilötietoja käsitellään ja tallennetaan oppilaitoksissa EU:n Tietosuoja-asetuksen mukaisesti. Poikkeuksena tähän on MPASSid, jonka käytöstä sovitaan kunnan kanssa erikseen:

<https://help.inschool.fi/LU/fi/Tilastot-tiedonsiirrot-ja-jarjestelmayhteydet/Muut-jarjestelmat-ja-palvelut/MPASS/MPASS.htm>

6. Lukuseula-palvelun käyttäjätunnukset

Lukuseula-palvelussa hyödynnetään kuudenlaisia tunnuksia

6.1 Ylläpitäjätunnus

Ylläpitäjätunnus on ainoastaan Lukuseula-palvelun toiminnasta vastaavilla henkilöillä. Ylläpitäjä-tunnus antaa pääsyn järjestelmän hallintaan, jossa voidaan tehdä erilaisia toimintoja, kuten käyttäjätietojen hallintaa, järjestelmän asetusten muokkaamista, lupien myöntämistä tai poistamista tiettyihin toimintoihin, tietokannan ylläpitoa, palvelimen konfigurointia ja muita vastaavia tehtäviä.

6.2 Kuntatunnus

Kuntatunnus annetaan vain kunnan päättämille henkilöille, jotka työskentelevät pääasiassa opetustoimissa. Kuntatunnuksen saavat halutessaan niiden kuntien opetustoimen henkilöt, joiden kanssa Lukuseula Oy on tehnyt kuntakohtaisen sopimuksen Lukuseulan käytöstä. Kuntatunnuksella asiakas voi ladata kaikki kunnan tulokset luokka-asteittain Lukuseula-palvelusta. Lisäksi Kuntatunnus mahdollistaa testitulosten tarkastelun kunnan kouluissa.

6.3 Pääkäyttäjätunnus

Kun Asiakas on esimerkiksi koulu tai oppilaitos, pääkäyttäjätunnuksen haltija (yleensä koulun laaja-alaiset erityisopettajat ja rehtorit) voivat kirjautua Lukuseula-palveluun ja luoda sinne luokkia oman koulunsa sisällä. Pääkäyttäjä voi vaihtaa oman salasanan palveluun itsenäisesti tietoturvan lisäämiseksi. Luokkien Uniikit tunnusnumerot (oppilastunnukset) generoituvat automaattisesti palveluun kirjatun koulun nimen, luokan tunnuksen ja oppilasmäärän perusteella. Luokan

loppukäyttäjien (oppilaiden) salasana on pääkäyttäjätunnuksen haltijan päätettävissä ja se on kaikille Arvioitaville/loppukäyttäjille sama. Pääkäyttäjä voi tarkastella kaikkien koulun loppukäyttäjien ja luokkien testituloksia tulospalvelusta. Tulosten esittämisessä tunnistetietona käytetään Lukuseula-palvelun luomia Uniikkeja tunnusnumeroita, eikä näiden tunnusnumeroiden käyttäjiä (esim. oppilaita) voida tunnistaa, ellei tiedetä, kenelle tietty tunnus on luotu.

6.4 Asiakaskäyttäjätunnus

Kun Asiakas on esimerkiksi koulu tai oppilaitos, Asiakkaan pääkäyttäjä (esim. laaja-alainen erityisopettaja) voi luoda ja antaa opettajalle oman Asiakaskäyttäjätunnuksen. Opettaja voi kirjautua tällä tunnuksella oman luokkansa Lukuseula-testiin ja tarkastella oman luokkansa oppilaiden tuloksia Uniikki tunnusnumeron (Loppukäyttäjätunnus) perusteella. Opettajat voivat kirjata itselleen muistiin, kenelle he antavat Arvioitavien Uniikit tunnusnumerot eli oppilastunnukset. Ylös kirjatut suorat tunnistetiedot ovat vain opettajan ja/tai laaja-alaisen erityisopettajan tiedossa ja opettaja/oppilaitos on vastuussa niiden tietoturvallisesta säilyttämisestä. Lisäksi Asiakaskäyttäjät (esim. opettajat) voivat kirjata Tutkimustietoja Arvioitavista palveluun (ks. edellä kohta 5), jotta arvioitavien taidoista ja taitojen muutoksesta voidaan tehdä tarkempia analyysejä. Tutkimustietoja voidaan hyödyntää Asiakkaan mahdollisesti tilaamaan kuntaraporttiin ja koulukohtaisiin raportteihin sekä tutkimuslaitoksessa tehtävään tutkimukseen.

6.5 Loppukäyttäjätunnus

Kun Asiakas on esimerkiksi koulu tai oppilaitos, Arvioitavat, eli esimerkiksi oppilaat pääsevät kirjautumaan loppukäyttäjätunnuksella (pääkäyttäjän luoma Uniikki tunnusnumero ja salasana) palveluun ja tekemään testin sekä täyttämään lyhyen taustatietolomakkeen, jossa kerätään Tutkimustietoja raportteihin ja tutkimusten toteuttamisen mahdollistamiseksi (ks. edellä kohta 5).

6.6 Huoltajatunnus

Kun Asiakas on esimerkiksi koulu tai oppilaitos, Arvioitavien huoltajat pääsevät kirjautumaan Huoltajatunnuksella oman huollettavansa tuloksiin. Huoltajatunnus generoituu automaattisesti, kun arvioitava on tehnyt testin. Asiakaskäyttäjä (esim. opettaja) voi lähettää tämän tunnuksen huoltajalle. Asiakaskäyttäjä on vastuussa siitä, että tunnus lähetetään testin tehneen oppilaan huoltajalle. Tunnuksella huoltaja voi tarkastella huollettavansa (Arvioitava) saamia tuloksia lukutestistä Lukuseula.fi -sivustolla. Lisäksi Huoltajatunnuksilla pääsee tarkastelemaan, minkälaisia tietoja tunnuksesta on kerätty.

7. Aineiston luovuttaminen ulkopuolisille

Mikäli Lukuseula-palvelulla kerättyä dataa käsitellään ulkopuolisten kanssa, kyseessä on tutkimustarkoitus. Dataa saavat käyttää tutkimustarkoituksissa ainoastaan Lukuseula Oy ja Lukuseula Oy:n määrittelemät tutkimusryhmien jäsenet. Mikäli aineistoa luovutetaan tutkimusryhmien jäsenille itsenäiseen käyttöön, data anonymisoidaan. Datasta poistetaan sellaiset Tutkimustiedot, joita yhdistämällä voisi teoreettisesti olla mahdollista selvittää Arvioitavan Henkilötietoja, kuten yksittäiset luokkatunnukset.

8. Henkilötietojen siirtäminen EU:n tai ETA:n ulkopuolelle tai KV-järjestöille

Suomesta kerättyä Aineistoa ei siirretä EU:n tai ETA:n ulkopuolelle tai kansainvälisille järjestöille

9. Henkilötietojen säilytysajat ja aineiston tutkimuskäyttö

Arvioitavan Pseudonymisoituja Henkilötietoja ja Tutkimustietoja säilytetään niin kauan kuin Asiakas hyödyntää Lukuseula-palvelua tai kunnes Asiakas kirjallisesti pyytää tietojen poistamista. Palveluntuottajalla on oikeus käyttää aineistoa tutkimuksissa pseudonymisoidussa muodossa, josta ei voi tunnistaa yksittäisiä oppilaita. Mikäli dataa käytetään muulla tavalla, siihen kysytään aina kirjallinen lupa kunnalta ja huoltajalta.

10. Profilointi ja automaattinen päätöksenteko

Rekisterin sisältämiä tietoja ei käytetä profilointiin, eikä tietoihin kohdisteta automaattista päätöksentekoa.

11. Tietojen tarkastusoikeus ja tietojen poistaminen

Lukuseula-palvelu Käsittelee Arvioitavien Pseudonymisoituja Henkilötietoja ja/tai Asiakkaan Tutkimustietoja ja toimii näiden Henkilötietojen Käsitelijänä suhteessa Asiakkaaseen (Rekisterinpitäjä). Kun Arvioitava on tehnyt testin, Asiakaskäyttäjä toimittaa huoltajalle automaattisesti generoidun Huoltajatunnuksen, jolla huoltaja voi tarkastella huollettaviensa testituloksia lukuseula.fi -sivustolla. Mikäli tunnusta ei ole toimitettu huoltajalle testin jälkeen, sitä kannattaa pyytää ensisijaisesti huollettavan opettajalta. Huoltajatunnuksella pääsee tietosuoja -välilehdelle, josta huoltaja näkee, minkälaisia tietoja tunnuksesta on kerätty. Mikäli Huoltaja haluaa vielä tarkemmat tiedot Lukuseula Oy:n keräämistä tunnuksen tiedoista tai haluaa poistaa tunnuksen tiedot palvelusta, Huoltajan tulee lähettää sähköpostilla Tietopyyntö tai Poistamispyyntö Lukuseula Oy:lle (ks. kohta 14. Yhteystiedot). Viestiin kirjoitetaan otsikko: **Tietopyyntö** tai **Poistamispyyntö** sekä Arvioitavan tunnus esim. 234216. Arvioitavan tunnus näkyy huoltajan palautesivustolla.

Mikäli Arvioitavan tunnuksia poistetaan palvelusta, Lukuseula-palvelussa ei voida seurata Arvioitavan oppimistaitojen muutosta. Tässä tapauksessa Arvioitavan oppimistaitoja arvioidaan (mikäli Lukuseula-palvelun käyttöä jatketaan kunnassa), mutta hänelle luodaan jokaista arviointia varten uusi Uniikki tunnusnumero. Mikäli tunnus halutaan poistaa, Asiakaskäyttäjän tulee tallentaa itselleen Arvioitavan tulokset, jotta Asiakaskäyttäjälle jää talteen kyseisen oppilaan testitulokset.

Asiakaskäyttäjän tai Huoltajan ei tule missään tilanteessa lähettää Arvioitavan suoria henkilötietoja, kuten nimeä tai sähköpostiosoitetta Lukuseula Oy:lle. Lukuseula Oy toteuttaa edellä mainitut pyynnöt Uniikkien tunnusnumeroiden perusteella Huoltajien pyynnöstä. Lukuseula sitoutuu Vastaamaan Asiakkaan kirjallisiin Tietopyyntöihin ja poistamaan Arvioitavan tiedot palvelusta kohtuullisessa ajassa pyyntöjen lähettämisestä huomioiden käytettävissä olevat resurssit.

12. Auditointi

- Tilajaalla on oikeus auditoida Palvelu ja sen tuottaminen sekä siihen liittyvät Palveluntuottajan järjestelmät.
- Auditointi on suoritettava siten, ettei Palveluntuottajan muiden asiakkaiden tietoturva tai heidän tietojensa luottamuksellisuus vaarannu.
- Tilajaaja vastaa auditoinnin järjestämisen kustannuksista.
- Palveluntuottajan tulee korjata tarkastuksessa havaitut puutteet ilman aiheetonta viivästystä. Olennaiset puutteet, jotka muodostavat ilmeisen uhan tietoturvalle, on korjattava mahdollisimman nopeasti.
- Palveluntuottajan Tietosuojaliitteen vastaisista laiminlyönneistä tai virheistä aiheutuneet auditoinnissa ilmenneet puutteet ja virheet Palveluntuottaja korjaa veloituksetta.

13. Kehitysympäristö

Lukuseula-palvelun kehitysympäristö on erillään varsinaisesta ympäristöstä. Palvelun kehitetään ja testataan varsinaisesta palvelusta erillään olevassa ympäristössä.

14. Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle

Mikäli rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan sitä koskevaa lainsäädäntöä, rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, tietosuojavaltuutetun toimisto; tietosuoja(at)om.fi

15. Yhteystiedot

Lukuseula Oy. Länsisatamankatu 28 as 11, 00220, Helsinki. lauri(at)lukuseula.fi. Y-tunnus: 3137632-6. Verkkosivusto: <https://www.lukuseula.fi>